

INSTITUTUL NAȚIONAL AL JUSTIȚIEI

Anexa nr.24
la Hotărârea Consiliului INJ
nr.1/2 din 31 ianuarie 2014

CURRICULUM

la disciplina

„METODOLOGIA ÎNTOCMIRII ACTELOR PROCEDURALE ÎN FAZA DE URMĂRIRE PENALĂ”

(candidații la funcția de procuror)

AUTOR :

*Veaceslav DIDĂC,
director executiv adjunct al
Institutului Național al Justiției*

AVIZAT

_____ AVIZAT
Mariana PITIC, șef al Direcției instruire și cercetare

CHIȘINĂU, 2014

I. PRELIMINARII

Acte procedurale penale sînt acte de documentare a acțiunilor procesuale efectuate de către subiecții procesului penal. Ele constituie materialul documentar al procesului, în sens larg, fiind adunate în conformitate cu legea, formează dosarul cauzei. Un loc important în totalitatea actelor procedurale penale în faza urmăririi penale îl ocupă actele procedurale întocmite de către ofițerul de urmărire penală și procuror.

Actele procedurale ca instrument probator care confirmă existența unor fapte juridice și probe sînt prezentate în instanța de judecată formînd baza tehnico-juridică a înfăptuirii justiției penale. Din aceste considerente actele procedurale penale întocmite în faza urmăririi penale, ca acte oficiale trebuie să corespundă unor exigențe stricte privind legalitatea, temeinicia și motivarea sub aspect de formă și conținut, contribuind la desfășurarea în termen rezonabil a procesului penal, la atingerea scopului acestuia, asigurînd astfel drepturile și libertățile persoanei în cadrul procesului penal.

Consemnarea în scris a diferitor acțiuni efectuate de către organele de urmărire penală și procuror garantează realizarea drepturilor participanților la procesul penal precum și posibilitatea controlului și contestării acestor acțiuni.

Curriculum-ul la disciplina „Metodologia întocmirii actelor procedurale în faza de urmărire penală” se axează pe trei niveluri comportamentale, unde locul central îl ocupă formarea competenței de a elabora și redacta actele procedurale în faza de urmărire penală de către viitorii procurori.

Disciplina „Metodologia întocmirii actelor procedurale în faza de urmărire penală” este o continuare logică ca instrument educațional de aplicare a cunoștințelor teoretice obținute anterior, fiind o realizare practică a dreptului material și dreptului formal.

Din aceste considerente studiul disciplinei este orientat spre: cultivarea audienților în spiritul întocmirii unor înscrisuri judiciare legale, depline, clare și concise; valorificarea deplină a potențialului intelectual al audientului în plan aplicativ.

II. COMPETENȚE

Prin studiul disciplinei audientul va obține următoarele competențe:

- să interpreteze normele juridice procesuale penale privind actele procedurale penale;
- să clasifice actele procedurale întocmite în faza urmăririi penale;
- să aprecieze actele procedurale întocmite în faza urmăririi penale;
- să argumenteze adoptarea unui act procedural;
- să schițeze planul unui act procedural complex.
- să prevadă consecințele nerespectării legislației la întocmirea actelor procedurale la faza urmăririi penale.

III. PRINCIPALELE OBIECTIVE

La sfârșitul studiului disciplinei audientul va fi capabil să:

- întocmească acte procedurale;
- estimeze actele procedurale întocmite de ofițerul de urmărire penală și procuror;
- detecteze erorile și omisiunile în actele procedurale penale;
- lichezeze erorile și omisiunile din actele procedurale penale;
- modifice actele procedurale propuse de ofițerul de urmărire penală;
- anticipeze survenirea consecințelor juridice în cazuri de nerespectare a legii la întocmirea actelor procedurale în faza de urmărire penală;
- să propună metode noi de perfecționare a activității ofițerului de urmărire penală și a procurorului la întocmirea actelor procedurale penale.

IV. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Denumirea disciplinei	Formator	Semestrul	Total ore	Ore curs	Ore practice	Evaluarea
Metodologia întocmirii actelor procedurale în faza de urmărire penală	Veaceslav Didăc	II	54	18	36	examen

V. TEMATICA ȘI REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR

Nr. d/o	TEMATICA	Ore curs	Ore practice
1.	Dispoziții generale privind actele procedurale	2	2
2.	Acte procedurale de constatare a unor acțiuni sau de aplicare a unor măsuri	4	10
3.	Ordonanțele procurorului și ofițerului de urmărire penală	4	10
4.	Rechizitoriul	4	8
5.	Alte acte procedurale	4	6
TOTAL		18	36

VI. UNITĂȚI TEMATICE

Unități tematice	Strategii didactice Resurse logistice	Lucrul individual
<i>Tema 1. Dispoziții generale privind actele procedurale</i>		
<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <p>1. Aspecte introductive. Noțiunea de act procedural. Noțiunea de act de constatare; 2. Importanța actelor procedurale în procesul penal; 3. Condițiile pe care trebuie să le îndeplinească actele procedurale; 4. Subiecții (persoanele) care sînt în drept să întocmească acte procedurale; 5. Clasificarea actelor procedurale ce se întocmesc în faza de urmărire penală. Acte procedurale obligatorii. Acte procedurale facultative.</p> <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>1. Definirea actelor procedurale, deosebirea lor de actele de constatare; 2. Actele procedurale-mijloc de fixare a formei procesuale; 3. Trăsăturile caracteristice ale procesului penal, din care decurge obligativitatea întocmirii actelor procedurale; 4. Identificarea cerințelor (condițiilor) generale cărora trebuie să corespundă actele procedurale; 5. Întocmirea actelor perocedurale de persoane oficiale</p>	<p>Curs-prelegere Proiector/laptop</p> <p>Seminare Studiu de caz Tabla flipchart</p>	<p><i>Ore curs</i> Brainstorming</p> <p><i>Ore practice</i> Soluționarea de spețe</p>

<p>competente indicate în Codul de procedură penal; 6. Criterii de clasificare a actelor procedurale ce se întocmesc în faza de urmărire penală; 7. Trăsăturile caracteristice actelor procedurale obligatorii; 8. Trăsăturile caracteristice actelor procedurale facultative; 9. Identificarea problemelor teoretico-practice ale activității organelor de urmărire penală privind întocmirea actelor procedurale.</p>		
<p><i>Tema 2. Acte procedurale de constatare a unor acțiuni sau de aplicare a unor măsuri</i></p>		
<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <p>1. Noțiunea de proces-verbal. Clasificarea proceselor-verbale ; 2. Procese-verbale de constatare a unor fapte și împrejurări stabilite în cadrul efectuării acțiunilor de urmărire penală; 3. Procese-verbale de audiere ; 4. Procese – verbale de aplicare a unor măsuri; 5. Procese-verbale de consemnare a efectuării unor acțiuni și de fixare a faptului executării unor cerințe ale legii procesual penale.</p> <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>1. Conținutul și structura procesului-verbal; 2. Criterii de clasificare a proceselor-verbale ; 3. Aplicarea stilului oficial și a limbajului juridic adecvat la întocmirea proceselor-verbale; 4. Metodologia întocmirii:</p> <ul style="list-style-type: none"> • procesului-verbal de audiere; • procesului-verbal de confruntare; • procesului-verbal de verificare a declarațiilor la fața locului; • procesului-verbal de prezentare spre recunoaștere; • procesului-verbal de cercetare la fața locului; • procesului-verbal de examinare corporală; • procesului-verbal de exhumare a cadavrului; • procesului-verbal de reconstituire a faptei; • procesului-verbal de efectuare a experimentului; • procesului-verbal de percheziție; • procesului-verbal de ridicare a documentelor sau obiectelor; • procesului-verbal de colectare a mostrelor pentru cercetare comparativă; • procesului-verbal de reținere a bănuțului; • procesului-verbal de punere sub sechestru a bunurilor mobile și imobile; • procesului-verbal privind prezentarea materialelor de urmărire penală; • procesului-verbal privind corectarea erorilor materiale; 	<p>Curs-prelegere Tabla flipchart</p> <p>Seminare Studiu de caz Tabla flipchart</p>	<p><i>Ore curs</i> Pregătirea temelor pentru activități practice</p> <p><i>Ore practice</i> Întocmirea proiectelor de acte procedurale</p>

<p>civilă;</p> <ul style="list-style-type: none"> - ordonanței de examinare corporală; - ordonanței de exhumare a cadavrului; - ordonanței de percheziție; - ordonanței de ridicare a obiectelor sau documentelor; - ordonanței de efectuare a expertizei; - ordonanței de colectare a mostrelor pentru cercetarea comparativă; - ordonanței de anexare a documentelor la dosar; - ordonanței de recunoaștere și anexare a corpurilor delictive; - ordonanței de reținere a persoanei pentru a fi pusă sub învinuire; - ordonanței de aducere forțată; - ordonanței de punere sub sechestru a bunurilor; - ordonanței de scoatere de sub sechestru a bunurilor; - ordonanței privind aplicarea sau refuzul aplicării măsurilor de protecție; - ordonanței privind stabilirea cheltuielilor judiciare suportate; - ordonanței privind efectuarea urmăririi penale de mai mulți ofițeri de urmărire penală, fie de un grup mixt de procurori și ofițeri de urmărire penală; - ordonanței privind excluderea probelor din dosar; - ordonanței privind aplicarea, înlocuirea sau revocarea măsurilor preventive; - ordonanței de eliberare a persoanei reținute; - ordonanței de recunoaștere în calitate de bănuț; - ordonanței de schimbare și completare a acuzației; - ordonanței de scoatere de sub urmărire penală; - ordonanței de încetare a urmăririi penale; - ordonanței de clasare a cauzei penale; - ordonanței de suspendare a urmăririi penale; - ordonanței de reluare a urmăririi penale; - ordonanței de anunțare în căutare a învinuitului; - ordonanței de refuz privind pornirea urmăririi penale; - ordonanței de fixare a termenului urmăririi penale; - ordonanței de restituire a cauzei sau trimitere la alt organ de urmărire penală; - ordonanței privind soluționarea cererilor în legătură cu terminarea urmăririi penale; - ordonanței privind soluționarea plîngerilor împotriva acțiunilor, inacțiunilor și actelor organelor de urmărire penală și ale organului care exercită activitate specială de investigații ; - ordonanței de suspendare condiționată a urmăririi penale; - ordonanței privind liberarea persoanei de răspundere penală; - ordonanței de disjungere sau conexare a cauzei penale; - ordonanței de trimitere a cauzei penale în instanța de judecată în vederea aplicării măsurii de constrângere 		
--	--	--

<p>cu caracter medical;</p> <ul style="list-style-type: none"> - ordonanței privind deschiderea sau refuzul deschiderii procedurii de revizuire; - ordonanței privind înlocuirea sau restabilirea dosarului ori a documentelor dispărute; - ordonanței privind dispunerea măsurii speciale de investigații; - ordonanței cu privire la reținerea, cercetarea, predarea, percheziționarea sau ridicarea trimiterilor poștale; - ordonanței privind încetarea măsurii speciale de investigații; - ordonanței privind declararea nulității măsurilor speciale de investigații întreprinse; - ordonanței privind nimicirea purtătorului material de informații și a materialelor acumulate pe parcursul efectuării măsurii speciale de investigații. <p>6. Particularitățile întocmirii ordonanței de punere sub învinuire.</p>		
<p>Tema 4. Rechizitoriul</p>		
<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rechizitoriul - important act documentar procedural. 2. Structura rechizitoriului. 3. Partea expozitivă a rechizitoriului. 4. Dispozitivul rechizitoriului. 5. Anexa rechizitoriului. 6. Calitățile stilului procedural. <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Noțiunea de rechizitoriu, deosebirea lui de alte acte procedurale. 2. Structura rechizitoriului. 3. Formele expunerii rechizitoriului. 4. Analiza probelor în partea expozitivă a rechizitoriului. 5. Dispozitivul rechizitoriului. 6. Anexa rechizitoriului. 7. Întocmirea rechizitoriului în cauze cu multe persoane învinuite. 8. Particularitățile întocmirii rechizitoriului în cauze complexe. 	<p>Curs-prelegere Tabla flipchart</p> <p>Seminare Studiu de caz Tabla flipchart</p>	<p><i>Ore curs</i> Pregătirea temelor pentru activități practice</p> <p><i>Ore practice</i> Întocmirea proiectelor de acte procedurale</p>
<p>Tema 5. Alte acte procedurale</p>		
<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Importanța altor acte procedurale întocmite de procuror și ofițerul de urmărire penală. 2. Particularitățile diferitor tipuri de demers întocmit de procuror. Argumentarea motivării unui demers. 3. Indicațiile date ofițerului de urmărire penală. 4. Categoriile de sesizări și conținutul lor. 5. Comisii rogatorii și cererea de extrădare. 6. Întocmirea acordului de recunoaștere a vinovăției. <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Metodologia întocmirii demersurilor privind 	<p>Curs-prelegere Tabla flipchart</p> <p>Seminare</p>	<p><i>Ore curs</i> Pregătirea temelor pentru activități practice</p> <p><i>Ore practice</i> Întocmirea</p>

<p>autorizarea efectuării acțiunilor de urmărire penală, măsurilor speciale de investigații sau aplicării măsurilor procesuale de constrângere.</p> <p>2. Formularea indicațiilor date ofițerului de urmărire penală</p> <p>3. Întocmirea unor sesizări.</p> <p>4. Modul de întocmire a cererii de comisie rogatorie.</p> <p>5. Conținutul unei cereri de comisie rogatorie internațională.</p> <p>6. Întocmirea cererii de extrădare.</p> <p>7. Particularitățile întocmirii acordului de recunoaștere a vinovăției.</p>	<p>Studiu de caz</p> <p>Tabla flipchart</p>	<p>proiectelor de acte procedurale</p>
---	---	--

VII. EVALUAREA

Evaluarea se va efectua continuu și la final.

A. Evaluarea continuă se va realiza prin:

- participarea audienților în cadrul orelor de curs și a celor practice;
- realizarea activităților individuale;
- redactarea actelor procedurale în baza temelor studiate;
- studii de caz;
- susținerea unor testări.

B. Evaluarea finală se va efectua sub formă de examen la finele semestrului de studiu prin soluționarea situațiilor de caz și întocmirea proiectelor de acte procedurale.

VIII. BIBLIOGRAFIE

Acte legislative și normative:

1. Constituția Republicii Moldova din 29.07.1994 (cu modificările și completările ulterioare).
2. Codul de procedură penală al Republicii Moldova din 14.03. 2003 (cu modificările și completările ulterioare).
3. Legea privind activitatea specială de investigații, nr.59 din 29.03.2012.
4. Legea privind statutul ofițerului de urmărire penală, nr.333-XVI din 10.11. 2006.

Literatură didactică și științifică:

1. Argeșeanu Ion. *Criminalistica și criminologia în acțiune*. – București: Lumina LEX, 2001.
2. Avram M., Popovici T., Cobîșneanu V. *Cercetarea infracțiunilor contra persoanelor, Ghidul ofițerului de urmărire*. – Chișinău: Arc, 2004.
3. Cochinescu N. *Totul despre Ministerul Public*. – București: Lumina LEX, 2000.
4. Danileț Cristi. *Arestarea- îndrumar pentru practicieni*. Chișinău: Cartier, 2013.
5. Didâc V., Dolea I., Vîzdoagă T., Serbinov I. *Modele de acte procedurale (vol.I)*- Chișinău: Ed. Balacron , 2007.
6. Dolea I., Roman D., Sedlețchi I. ș.a. *Drept procesual penal*. - Chișinău: Cartier juridic, 2005.
7. Mateuț Gheorghe. *Procedura penală. Partea specială. Volumul I*. - București: Lumina Lex, 1997.
8. *Metodologia întocmirii actelor procesual civile; Metodologia întocmirii actelor penale în faza de judecată; Metodologia întocmirii actelor procedurale contavenționale; Întocmirea actelor procedurale în faza de urmărire penală (pentru uzul audienților) / Dumitru Visternicean, Elena Belei, Valeria Șterbeț, Mircea Roșioru, Sergiu Furdui; Stella Bleșceaga, Veaceslav Didâc, Maria Zlotea; coord. principal Elena Muraru*. – Chișinău: ELAN POLIGRAF S.R.L., 2009- (Seria: Suporturi de curs). – Cartea a 9-a.

9. Lupulescu N. *Considerații critice privind reglementarea extradării active prin Legea nr. 296/2001* // Pro Lege, 2004, nr.1.
10. Moldovan I. *Cerințe minime ale actului de procedură (cu referire specială la rechizitoriu)* // Buletin documentar al Parchetului Național Anticorupție, 2004, nr. 1.
11. Neagu Ion. *Tratat de procedură penală*. - București: Editura PRO, 1997.
12. Nicolescu V. *Măsurile preventive. Aspecte teoretice și practice* // Pro Lege, 2004, nr.2.
13. Osoianu Tudor, Anatol Andronache, Orîndaș Victor. *Urmărirea penală*. - Chișinău, 2005.
14. Ефимичева С.П., Ефимичев П.С. *Обвинительное заключение, его содержание и структура* // Российская юстиция, 2005, № 12.
15. Зубарев В., Крысин Л., Статкус В. *Язык и стиль обвинительного заключения*. - Москва, 1976.
16. Крысин Л.П. *Обвинительное заключение: язык и стиль. Практическое пособие для следователей*. – Москва: Находка, 2002.
17. Мельников И. *Процессуальные и служебные документы следователя*. - Москва, 2001.
18. Мищенко В. *Уголовно – процессуальные акты*. – Курск, 2001.
19. Муратова Н. *Процессуальные акты органов предварительного расследования*. - Казань, 1989.
20. Питерцев С. *Составление обвинительного заключения: Учебное пособие*. - СПб, 1998.
21. Подголин Е. *Составление протоколов процессуальных действий*// Социалистическая законность, 1976, № 5.
22. *Процессуальные акты предварительного расследования (примерные образцы)* – Москва: Юридическая литература, 1978.
23. Статкус В., Щерба С.П. *Предъявление обвинения и составление обвинительного акта*. - Москва: Щит-М, 2002.
24. Шатилова С. *Правила оформления процессуальных документов*. - Москва: Инфра-М, 1999.